

De Leoniden actie 1999 Almodovar, Portugal

Olga van Mil¹

1. Walstraat 18 042, 6701 BE Wageningen

Inleiding.

Afgelopen zomer in Tsjechië waar we de Perseïden hebben waargenomen, ontstond het plan om in November naar Portugal te gaan en daar de Leoniden waar te gaan nemen. Waarom Portugal zult u denken. Volgens de statistieken was de kans op helder weer in november in Zuid-Portugal het grootst. Toch wilden we ons niet helemaal vastzetten op een vaste plek. Daarom besloten we om met auto's te gaan. Dan konden we eventueel bij hele slechte weersvoorspellingen nog iedere andere kant op. Hieronder volgt een impressie van onze reis naar Portugal.

Woensdag 10 november

Veel spullen inpakken. Van zwempak tot warm lang ondergoed. We weten tenslotte nog niet precies waar we heen zullen gaan, dus alles kan nodig zijn. Nog even in Nieuwerkerk bij mijn moeder de laatste spullen ophalen en dan op weg naar Bosschenhoofd. We hebben 's avonds bij Jaap's ouders afgesproken. Dan kunnen we 's ochtends vroeg vertrekken en zijn we lekker snel in België.

Als iedereen gearriveerd is worden nog even de lange termijn weersvoorspellingen doorgenomen. Natuurlijk kunnen die niet een week vooruit voorspellen, maar goed, het is een richtlijn. Er wordt besloten om de volgende dag vroeg op te staan en naar het Zuiden te rijden.

Donderdag 11 november

Even na zonsopgang vertrekken we vanuit een helder Nederland richting België. De ochtendspits rond de grote steden, zoals Antwerpen valt heel erg mee, zodat we rond 10:00 uur al de Franse grens passeren. Onderweg houden we contact met elkaar via GSM telefoons. Hierdoor komen we om de twee à drie uur bij elkaar om een korte stop te houden. Rond 19:00 uur gaan we op zoek naar een overnachtingsplaats. Deze vinden we in een Campanille hotel even ten zuiden van Bordeaux.

's Avonds genieten we van een uitstekende Franse maaltijd. Daarna gaan we slapen want we willen morgen weer vroeg verder.

Vrijdag 12 november

Onze route gaat verder zuidwaarts. Al snel bereiken we de Pyreneeën. Herinneringen aan 1996 komen weer boven. Toen reden we hier ook, maar toen in een hevige sneeuwstorm. Nu komt de zon heel voorzichtig achter de wolken vandaan. Dit is helaas niet voor lang. Als we de Spaanse grens gepasseerd zijn en we over de hoogste te passeren pas rijden begint het zachtjes te sneeuwen. Bij bijna iedere afrit langs de weg staan sneeuwschuivers en strooiwagens. De Spanjaarden verwachten zo te zien nog wel meer sneeuw. Gelukkig zijn wij er dan al voorbij.

Rond de avondspits bereiken we Madrid. Op de rondweg van Madrid is het erg druk. Na een uurtje erg langzaam rijden zijn we deze rondweg gelukkig weer af en komen we op de snelweg richting Portugal. Hier vinden we in een Spaans dorpje een hotel waar we overnachten.

Zaterdag 13 november

We besluiten om naar het stadje Caceres te rijden. Daar zit een internet café. Na enig rondrijden door de smalle straatjes van dit stadje vinden we het

ook. We bekijken de weersvoorspelling. Nu kunnen we beslissen of we verder naar het zuiden zullen gaan of toch maar naar het zuidwesten. Het ziet er naar uit dat we in het Zuidwesten van Portugal toch de meeste kans hebben op helder weer. Via een zeer goede weg door een kaal landschap met veel rotsen en af en toe wat olijfboomgaarden bereiken we de Spaans-Portugese grens. Hierna gaat de route verder over een net geopende tolweg. De meeste Portugezen hebben deze weg nog niet ontdekt. Het lijkt wel alsof wij de enige weggebruikers zijn.

Daarna gaat het verder in zuidelijke richting. Hier vinden we in het plaatsje Almodovar een overnachtingsplaats. In Apartamentos Turisticos Camoes boeken we twee riante kamers, elk met een eigen keuken en een badkamer.

Als we een deel van onze spullen hebben uitgepakt gaan we een stukje lopen door het dorp. Al snel blijkt dat er een plaatselijke hardloopwedstrijd bezig is. Alex wil graag meedoen, maar de start van de mannen is binnen een paar minuten. Toch gaat hij zijn spullen halen en proberen mee te doen. Tot onze grote verbazing zien we ongeveer een uur later Alex op kop voorbij komen. Wat blijkt: we waren het uur tijdsverschil vergeten.

Uiteindelijk eindigt Alex als vijfde. Hij krijgt hiervoor zelfs een medaille. 's Avonds eten we in het plaatselijke

restaurantje D.Dinis. Als we teruglopen kijken we af en toe omhoog. Tussen de gaten in het wolken dek zien we een vrij heldere hemel. Ja, we moeten hier in de omgeving maar eens op zoek gaan naar een waarnemingsplek.

Zondag 14 november

Lekker uitslapen vanochtend. Als we wakker worden schijnt er een zonnetje aan een strakblauwe hemel. Alleen vlak boven de horizon hangen een paar mooi weer wolkjes.

Nu moeten we op zoek naar een waarnemingsplaats. Het dak van ons hotel blijkt een erg groot dakterras te hebben. Dit lijkt voor het waarnemen erg geschikt te zijn. 's Middags gaan we een stukje wandelen. Op een heuveltop vinden we nog een mogelijke waarnemingsplaats. Naast een klein kerkje is een soort van terras, vanwaar je uit kan kijken over de gehele omgeving.

's Avonds gaan we weer bij D.Dinas eten. Daarna is het helemaal helder geworden. Alex en ik besluiten om onze waarnemingsplaatsen uit te testen. Alex gaat bij de Kapel waarnemen terwijl ik op het dak ga liggen. Al snel kom ik erachter dat het toch niet de meest ideale waarnemingsplek. Er is nog best veel last van storend licht van het dorp. Alex is het waarnemen op de heuvel bij de Kapel best goed bevallen. Hij neemt waar van 23:00 uur tot 04:00 uur UT. Ik ben al eerder gestopt om 02:00 uur. Volgens verwachting was de meteorooractiviteit niet erg hoog. Alleen de Tauriden waren redelijk actief.

Maandag 15 november

Alex en ik slapen eerst uit, daarna gaan we onze waarnemingen uitwerken. Jaap en Peter doen ondertussen boodschappen. 's Middags rijden we via kronkelweggetjes naar het Zuiden. In het zeer Toeristisch kustplaatsje Vilamoura, met zeer veel hotels en een grote jachthaven gaan we op zoek naar een internet café. Helaas kunnen we die niet vinden. Ook moeten we

nog een nieuwe radio vinden voor Peter's radioaarnemingen omdat zijn oude het helaas gebeven had. Gelukkig vinden we die in de eerste winkel die we ingaan, zodat we daarna toerist kunnen gaan spelen. We maken een wandelingetje lang het strand. Het uitzicht is fantastisch. Een blauwe oceaan met daarboven een nog blauwere lucht. In de verte vaart een vissersbootje. In het oosten kunnen we net de rode rotskust zien waar de Algarve zo om bekend is. Op de Boulevard met natuurlijk de palmbomen (die hier oorspronkelijk helemaal niet thuis horen) eten we een ijsje. Daarna gaan we weer terug naar Almodovar.

Weer een heldere nacht. Alex en ik gaan bij de Kapel waarnemen. We zijn echter niet de enige die een "bezoek" komen brengen aan de Kapel. Diverse auto's komen naar boven rijden, staan even stil, keren en rijden weer terug. Rond een uur of een worden we bezocht door de politie. Alex legt aan de agenten uit wat we aan het doen zijn. We mogen wel waarnemen, maar we moeten wel een meter of 15 verderop gaan liggen. Nu liggen we op een doorgaande (zand)weg. Ook krijgen we nog bezoek van een kudde schapen. Gelukkig zijn zij banger voor ons dan wij voor hen en zijn ze snel weer weg.

Rond vijf uur beëindigen wij onze waarnemingen en gaan we terug naar ons hotel.

Dinsdag 16 november

Opstaan, ontbijten en dan waarnemingen uitwerken op een zonovergoten terras. Uit de wind is het zo warm, dat we nog een beetje kunnen bijbruinen (verbranden) in een korte broek en t-shirt.

's Middags wandelen we een stukje door het dorp om nog wat boodschappen te doen.

's Avonds is het alweer helder. Alex, Jaap en ik gaan naar de Kapel om daar waar te nemen. Peter blijft op het dakterras, zodat hij radiowaarnemen kan combineren met het visuele waarnemen.

Vorig jaar was dit de nacht waarin het gebeurde. Nu echter geen vuurbollen. Slechts een iets boven normale Leonidenactiviteit. Wel worden we deze nacht weer een aantal keer opgelicht door auto's die naar boven komen.

Dit keer was er zelfs een auto die stopte. We mochten dan ook meegeënen van de geluiden van dit nachtelijk avontuurtje.

Toen het begon te schemeren beëindigden we onze waarnemingen

Woensdag 17 november

"Wakker worden, opstaan, het regent vuurbollen, als je snel bent kun je ze nog horen". Toen ik boven op het dakterras kwam was Alex daar zijn waarnemingen aan het uitwerken. Jaap en Peter waren aan het radio-waarnemen. En inderdaad ze hadden bijna continu ontvangst gehad. Nu waren echter de omstandigheden zo ongunstig geworden, dat verder waarnemen geen zin meer had. Na een aantal telefoontjes met de andere posten werden de vuurbollen bevestigd. In de Verenigde Staten hadden ze de vuurbollen waargenomen. Zouden we de show dan gemist hebben?

Rond 22:00 gaan we (Alex, Jaap en ik) weer naar boven. Peter neemt weer waar vanaf het dakterras. Vanaf het moment dat de radiant opkomt zien we Leoniden. Van vuurbollen is echter geen sprake. De maan is nu toch wel heel erg storend. Gelukkig is die om 01:30 uur verdwenen. En dan gaat het ineens snel. De Leonidenactiviteit neemt toe. Nog even Peter bellen om te kijken of hij ook buiten is. Kwartier intervallen worden 5 minuten intervallen. 10 meteoren worden 30, 60, 80 meteoren per interval. Het gebeurt dus echt. Jaap tuurt af en toe door zijn kijker, zoekend naar de Leonidenwolk. Er is echter, op wat wolkjes aan de horizon na, geen wolk te zien.

Na 02:30 uur beginnen de aantallen weer wat af te nemen. De activiteit blijft echter vrij hoog tot in de ochtendschemering. Opvallend was dat er vrijwel geen helder meteoren ver-

schenen. Dit maakte het spektakel er niet minder op.

Donderdag 18 november

Ontbijt met champagne: "Op het succes van onze actie" en op het "zeer slechte leven dat we hier hebben". In het nog steeds warme zonnetje wordt begonnen met het uitwerken van onze waarnemingen.

Van de andere groepen krijgen we ook positieve berichten. Overal zijn de Leoniden goed waargenomen.

's Avonds wordt onze waarnemingsactie in stijl afgesloten met een goede maaltijd en een goede fles Portugese wijn.

Weer terug

En dan rest alleen nog de terugreis. Om een lang verhaal kort te maken:

het was bewolkt toen we op vrijdag 19 november uit Almodovar vertrokken. We overleefden alle sneeuwstormen, regenbuien en andere verschrikkelijke dingen zodat we op zondag 21 november rond de middag afscheid van elkaar namen bij de McDonalds in Roosendaal, waar we nog één keer (Dit keer met een milkshake) toosten op de afgelopen anderhalve week.

Orioniden 1999: leuke actie vanuit Ermelo.

Koen Miskotte ¹

1. De Heuvel 6, 3853 EW Ermelo

Hoewel het tijdens het maximum van de Orioniden bewolkt was in Nederland, kon er in de aanloop naar dat maximum wel goed waargenomen worden. Het was gedurende vijf opeenvolgende nachten helder in de periode van 15 tot 20 oktober. Ondergetekende verrichtte waarnemingen vanuit zijn achtertuin in Ermelo.

15/16 oktober.

De periode van 22:50 tot 02:05 UT kon er waargenomen worden, langer was helaas niet mogelijk omdat ik om 3 UT op het werk moest zijn. In totaal zag Koen 51 meteoren, waarvan 10 Orioniden (hoogste uurtelling: 5 stuks), 8 Tauriden en 1 epsilon Geminide. De hemelachtergrond was deze nacht wat licht waardoor de grensmagnitude niet hoger kwam dan 6,3. De mooiste meteor was een Orionide van -2 in Pegasus.

16/17 oktober.

24 uur later, met slechts drie uurtjes slaap vanaf het beëindigen van de waarnemingen en een verjaardagsfeestje, kon Koen waarnemen vanaf 0:15 UT. Echter, het tekort aan rust en slaap van die dag brak Koen al snel op, na 01:08 UT betrapte ik mij erop dat ik steeds in slaap viel (voor die tijd niet!) zodat ik stopte rond 01:30 UT. Tussen 0:15 en 01:08 zag ik 11

meteoren, waaronder drie Orioniden en 1 Tauride.

17/18 oktober.

24 uur later, met nu wel voldoende slaap en rust achter de kiezen, lag Koen alweer buiten. Nu een tuk vroeger begonnen en langer doorgegaan. De hemel was nu wat donkerder, wat resulteerde in een Lm van 6,4. Tussen 22:30 en 03:15 UT zag Koen 91 meteoren, waaronder 21 Orioniden (hoogste uurtelling 9 stuks), 12 tauriden, 3 epsilon Geminiden en 2 Leo Minoriden. De mooiste was wederom een Orionide, ook -2 ditmaal en een Tauride van -1.

18/19 oktober.

24 uur later, lag Koen alweer in de tuin. Nu wat korter omdat de nieuwe werkweek wachtte. Tussen 0:20 en 03:16 UT zag Koen 58 meteoren (Lm 6,4) waaronder 20 Orioniden, 6 Tauriden, 2 epsilon Geminiden en 1 Leo-

Minoride. Hoogste uurtelling van de Orioniden bedroeg 8. De mooiste meteor was weer een Orionide, ditmaal -1 laag in het zuiden.

19/20 oktober.

24 uur later, Koen weet van geen ophouden. Wederom drie uurtje gekeken. Tussen 0:23 tot 03:12 UT ziet Koen 53 meteoren waarvan 24 Orioniden. De activiteit is dus duidelijk toegenomen ten opzichte van de eerste nacht. Hoogste uurtelling ditmaal 9, bij een iets minder Lm (6,3). Verder werden 5 Tauriden, 1 epsilon Geminide en 2 Leo Minoriden gezien.

Hierna ging het mis met het stabiele weer. Storingen met wind en regen maakte een einde aan de waarneemactiviteiten. Toch wel een zinvolle actie gedraaid, want de opgaande flank van de Orioniden is nu een keer goed waargenomen.